

Tietoa aikuispotipaille

Tämän tiedotteen tarkoituksena on auttaa potilasta voimaan mahdollisimman hyvin ja edesauttaa paluuta normaaliin ruokavalioon ja normaaleihin aktiviteetteihin mahdollisimman pian leikkauksen jälkeen

Tavallisia nielurisaleikkaukseen liittyviä kysymyksiä

Miten leikkaus tehdään?

Nielurisaleikkaus on nopea kirurginen toimenpide, joka suoritetaan nukutuksessa.

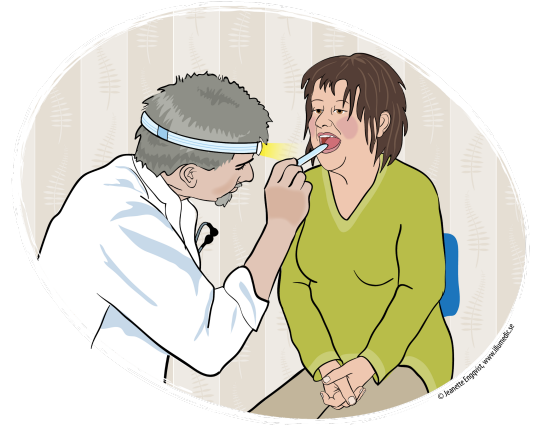
Leikkauksessa nielurisat poistetaan suun kautta. Verenvuoto on yleensä vähäistä, mutta jos vuotoa esiintyy, se tyrehdytetään huolellisesti leikkauksen aikana.

Leikkaus voidaan suorittaa kahdella eri tavalla. Korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäri päättää leikkausmenetelmästä tutkittuaan sinut ja keskusteltuaan kanssasi. Valinta perustuu nielurisojen aiheuttamiin oireisiin. Nielurisat poistetaan joko kokonaan (yleensä toistuvien nielurisatulehdusten tai kurkkupaiseen vuoksi) tai niistä leikataan vain ulkoneva nielua ahtaava osa.

Miksi ihmisellä on nielurisat?

Nielurisat ovat osa elimistön puolustusjärjestelmää. Ne sijaitsevat nielun sivuilla ja muodostuvat imukudoksesta. Ei ole näyttöä siitä, että nielurisaleikkaus vaikuttaisi myöhempään riskiin sairastua alempien hengitysteiden infektioihin.

Mitä seuraavaksi tapahtuu?

Jos et saanut tietoa leikkauspäivästä tämän tiedotteen mukana, saat kutsun postitse, puhelimitse tai sähköpostilla.

Mitä on tärkeää ottaa huomioon ennen leikkausta?

Asetyyilisalisyylihappoa (esim. Magnecyl, Bamyl, Treo) tai ibuprofeenia (esim. Ipreen) sisältävää kipulääkettä tai kuumetta alentavaa lääkettä tai Trombyliä ei saa ottaa enää sen jälkeen, kun leikkaukseen on 14 päivää. Nämä lääkkeet voivat lisätä verenvuodon riskiä leikkauksen yhteydessä. Kysy lääkäriltä neuvoa, jos olet epävarma lääkkeistäsi. Jos kipulääkettä tarvitaan, ota parasetamolivalmistetta (esim. Alvedon, Panodil, Curadon) kyseisenä aikana.

Leikkausta ennen on oltava syömättä vähintään kuuden tunnin ajan. Tämän jälkeen voit juoda kirkkaita juomia vielä siihen asti, kunnes leikkaukseen on kaksi tuntia aikaa. Sen jälkeen et saa juoda enää mitään. Kirkkailla juomilla tarkoitetaan vettä, teetä, kahvia ja kirkkaita mehuja/hedelmätäysmehuja, joissa ei ole hedelmälihaa. Neste ei saa sisältää rasvaa, tavallista maitoa eikä maitojauhetta. Kahden viimeisen tunnin aikana ennen leikkausta ei saa pureskella purukumia eikä käyttää mitään tupakkatuotteita.

Käy suihkussa ja pese hiukset leikkausta edeltävänä iltana tai leikkauspäivän aamuna. Leikkauspäivänä ei saa käyttää meikkiä, hajusteita eikä kynsilakkaa. Ota leikkauspäivänä pois kaikki korut ja suussa olevat esineet, kuten irrotettavat oikomislaitteet, lävistykset, korvakorut, sormukset, rannekorut, kaulakorut ja rannekello.

Mitä pitää tehdä, jos sairastut leikkausta edeltävinä päivinä?

Jos sairastut, esimerkiksi kurkkusi tulee kipeäksi tai vilustut, pyydämme soittamaan leikkauksutussa olevaan puhelinnumeroon. Leikkausta voi olla tarpeen siirtää.

Kuinka kauan sairaalassa täytyy olla?

Leikkaavan sairaalan käytäntöjen mukaan pääset kotiin joko leikkaukspäivänä tai sitä seuraavana päivänä.

Kotiutuminen sairaalasta

Sinut kotiutetaan, kun voit syödä ja juoda ja tunnet olosi riittävän hyväksi, jotta voit poistua osastolta. Hoitohenkilökunta arvioi, milloin voit lähteä kotiin. Et saa ajaa autolla tai

polkupyörällä, vaan jonkun täytyy hakea sinut. Jonkun täytyy jäädä luoksesi ensimmäiseksi yöksi, koska sinut on juuri leikattu ja olit nukutettuna.

Kuinka kauan pitää olla poissa koulusta tai töistä?

Kotonaoloaika vaihtelee. Kotona pitää olla vähintään 8 päivää, jos nielurisat on poistettu kokonaan, ja vähintään 4 päivää, jos nielurisat on poistettu osittain.

Mitä heti leikkauksen jälkeen ei saa tehdä?

Vältä rasitusta verenvuotoriskin vähentämiseksi. Vuodelepo ei ole tarpeen. Ensimmäisinä leikkauksen jälkeisinä päivinä on hyvä olla ylhäällä rauhallisissa olosuhteissa. Mikäli jaksat, sinun ei tarvitse pysytellä sisätiloissa. Jos mahdollista, vältä tapaamasta henkilöitä, joilla on flunssa. Vältä fyysistä rasitusta, kuten urheilua, raskaita nostoja ja siivousta 14 päivän ajan.

Liittyykö leikkaukseen riskejä?

Kirurgisiin toimenpiteisiin ja nukutukseen liittyy aina riskejä, mutta riskit ovat pieniä, ja kaikin tavoin varmistetaan, että toimenpide on mahdollisimman turvallinen. Valitettavasti joillakin potilailla esiintyy verenvuotoa nielurisaleikkauksen jälkeen. Useimmiten verenvuoto lakkaa itsestään. Joskus voi olla tarpeen palata leikkaussaliin ja tyrehtyttää verenvuoto nukutuksessa.

Kurkusta ei saisi koskaan vuotaa verta sen jälkeen, kun olet päässyt kotiin leikkauksen jälkeen. Jos huomaat verenvuotoa, ota välittömästi yhteyttä lääkäriin.

Nielurisojen poistokohtiin jää haavapinnat, joihin muodostuu harmaanvalkoisia haavapeitteitä samaan tapaan kuin iholle muodostuu rupea. Peitteet ovat merkki parantumisesta. Haavapeitteet voivat haista pahalta ja aiheuttaa pahanhajuista hengitystä. Peitteet alkavat irtoilla noin 7–10 päivän kuluttua leikkauksesta. Verenvuodon riski on olemassa, kunnes haavapinnat ovat parantuneet täysin. Tämä voi viedä jopa kolme viikkoa.

Lievää lämmönnousua voi esiintyä ensimmäisen vuorokauden aikana toimenpiteen jälkeen ilman, että mitään on vialla. Jos lämmönnousu vaikuttaa vointiisi, ota yhteyttä lääkäriin.

Ota yhteyttä lääkäriin, jos koet, ettei kivunlievitys ole riittävää ja sinun on vaikea juoda riittävästi.

Mitä on odotettavissa leikkauksen jälkeen?

Leikkauksen jälkeen kurkku on kipeä, ja siksi on tärkeää noudattaa annettuja lääkemääräyksiä ja ottaa kipulääkettä säännöllisesti. On normaalia, että kipu pahenee 4–7 päivää leikkauksen jälkeen.

Kipu on yleensä lievempää, jos nielurisat on poistettu vain osittain.

Kipu on yleensä pahimmillaan aamuisin. Tämä johtuu mm. siitä, että edellisen kipulääkeannoksen ottamisesta on kulunut normaalia pidempi aika. Nukkuminen on mukavampaa, jos pää on hieman tavallista enemmän koholla. Silloin limakalvojen turvotus leikkausalueella vähenee ja kipu lievittyy.

Ensimmäisinä päivinä leikkauksen jälkeen kieli saattaa tuntua epämukavalta. Tämä johtuu siitä, että leikkauksen aikana kieli on painettu alas erikoisinstrumentilla (jotta nielurisoihin pääsee paremmin käsiksi). Epämiellyttävää tunnetta voi lievittää liikuttelemalla kieltä, ja siksi olisi hyvä syödä ja juoda. Kipu voi säteillä korviin. Tämä ei tarkoita, että korvat olisivat tulehtuneet. Kipulääkkeet, joita otat nielun kipuun, lievittävät myös korvakipua. Kipua voi lievittää myös pureskelemalla purukumia.

Kivunlievitys

Leikkauksen jälkeen on hyvin tärkeää käyttää kipulääkettä. Kipulääkettä on otettava säännöllisesti, jotta se vaikuttaa mahdollisimman tehokkaasti. Suunnittele ateriat ja syö noin 30 – 60 minuuttia kipulääkkeen ottamisen jälkeen, jolloin kivunlievitys on tehokkaimmillaan. Mikäli sinulla ei ole muita sairauksia tai mahdollisia allergioita, kivunlievityksen perusta on apteekista reseptivapaasti ostettavissa oleva tulehduskipulääke (esim. Iprex, Diklofenak) yhdessä parasetamolin (esim. Alvedon, Panodil) kanssa. Täydentävää lääkettä varten saat lääkäriltä reseptin. Osta kipulääkettä kotiin etukäteen, jotta sitä on valmiina, kun pääset kotiin leikkauksen jälkeen.

Pahoinvointi

Pahoinvointi ja vähäinen oksentelu ovat yleisiä oireita ensimmäisenä iltana toimenpiteen jälkeen. Toisinaan oksennuksessa voi olla mukana vanhaa verta (näyttää tummalta), koska verta saattaa valua mahalaukuun leikkauksen aikana. Pahoinvointi häviää yleensä vuorokauden kuluessa leikkauksen jälkeen.

Ruoka ja juoma

On tärkeää syödä ja juoda normaalisti. Kurkun kuivuus lisää kivun kokemusta. Juo runsaasti nestettä (mieluiten ei liian lämmintä). Vältä happamia mehuja, jotka voivat aiheuttaa kirvelyä. Purukumin pureskeleminen stimuloi syljeneritystä, lievittää kipua ja raikastaa suuta. Nestemäistä ja pehmeää ruokaa voi syödä jo leikkauspäivänä, mutta kuumaa ruokaa ja sellaisia ruoka-aineita, jotka voivat raapia kurkkua (esim. näkkileipää, kovia omenoita) voi olla hyvä välttää ensimmäisinä päivinä leikkauksen jälkeen. Vältä alkoholia ja vahvasti maustettuja ruokia

Seuranta

Useimmissa sairaaloissa ei ole rutiininomaisesti suunniteltua jälkikontrollia leikkauksen jälkeen. Jos komplikaatioita ilmenee, katso neuvoa Tärkeää-välilehdeltä. Kaikkia Ruotsissa tehtäviä nielurisaleikkauksia seurataan kuitenkin nielurisaleikkausten laaturekisterin kautta. Lue lisää Syventäviä tietoja -välilehdeltä. Laaturekisteri auttaa meitä kehittämään hoitoa.

Saat sähköpostitse kaksi kyselyä, joista ensimmäinen lähetetään 30 päivää ja toinen 6 kuukautta leikkauksen jälkeen. Kuukausi leikkauksen jälkeen toimitettavassa kyselyssä kysytään mahdollisista leikkauksen jälkeen ilmenneistä komplikaatioista. Kuusi kuukautta leikkauksen jälkeen lähetettävä kysely sisältää pari kysymystä oireista nielurisaleikkauksen jälkeen.

Meille on tärkeää saada vastauksesi, vaikka olisit päässyt oireistasi kokonaan eroon. On tärkeää, että vastaat kumpaankin kyselyyn!

Tärkeää!

Vakavin leikkauksen jälkeinen haittavaikutus on verenvuoto. Verenvuodon ilmaantuessa on **VÄLITTÖMÄSTI** otettava yhteyttä lääkäriin.

Muita ongelmia voivat olla tulehdus tai riittämätön kivunlievitys, jolloin riittävä juominen voi olla hankalaa.

On tärkeää varmistua siitä, että

- saat kotiutuessasi mukaasi sairaalasta tarkat tiedot, **MITÄ** sinun tulee tehdä ja **MIHIN** sinun tulee ottaa yhteyttä, jos ongelmia ilmaantuu!
- sinulla on tarvittaessa saatavilla **VOIMASSA OLEVAT** puhelinnumerot!

Ota **VÄLITTÖMÄSTI** yhteyttä lääkäriin jos nielusta vuotaa verta!

Ota yhteyttä lääkäriin, jos:

- syljessä on verta
- jos leikatulla on suuria vaikeuksia juoda
- jos leikattu on kivulias siitä huolimatta että suositeltuja lääkkeitä on otettu säännöllisesti
- Lievä lämmön nousu leikkauksen jälkeen ei ole vaarallista. Jos sinulla on